

РЕШЕНИЕ

№ ****095

гр. ****, 07.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 51 СЪСТАВ, в публично заседание на шестнадесети септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ИВЕТА В. ИВАНОВА

при участието на секретаря ДИАНА АЛ. ИВАНОВА
като разгледа докладваното от ИВЕТА В. ИВАНОВА Гражданско дело № 20211110156746 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявени са от ФИРМА срещу К. Ж. Л.С. кумулативно обективно съединени установителни искиове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. с чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. с чл. 9 ЗПК, чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 240, ал. 2 ЗЗД и по чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 86, ал. 1 ЗЗД (след като с влязло в сила определение от 01.02.2022 г. производството по предявените, при условията на евентуалност, осъдителни искиви претенции е прекратено, предвид депозирана от ищеца молба от 21.10.2021 г., с която заявява, че не поддържа същите) за признаване за установено, че ответницата дължи на ищцовото дружество следните суми: **10 209,27 лева**, представляваща непогасена главница по договор за потребителски паричен кредит № ***** от 01.02.2016 г., **1 318,74 лева**, представляваща възнаградителна лихва за периода от 05.03.2018 г. до 05.02.2021 г. и **1 155,23 лева**, представляваща лихва за забава за периода от 05.04.2018 г. до 16.04.2021 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението в съда – 07.05.2021 г. до окончателното изплащане на вземането, за които суми по ч. гр. дело № 25489/2021 г. по описа на Софийски районен съд, ГО, 51-ви състав е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 28.05.2021 г.

Ищецът твърди, че на 01.02.2016 г. между ФИРМА и К. Ж. Л. - С. бил сключен договор за потребителски кредит № *****, с който дружеството се задължило да предостави на ответника заем в размер 15 000 лева за срок от 60 месеца – до 05.02.2021 г. Ответницата поела задължение да върне кредита чрез 60 броя равни месечни вноски, всяка в размер на 373,48 лева, съгласно погасителен план. Въз основа на индивидуалния кредитен профил на К. Ж. Л.С. бил определен годишен процент на разходите. За последната възникнало задължение да заплати такса ангажимент, срещу което договорът бил сключен при фиксиран лихвен процент по смисъла на § 1, т. 5 ЗПК. Било предвидено, че таксата следва да се заплати при усвояването на кредита, както и, че кредиторът я удържа от общия

размер на кредита. В исковата молба се сочи, че заетата сума била преведена на кредитополучателя по личната и банкова сметка, посочена в договора. В чл. 5 от същия било предвидено, че при забава на една или повече погасителни вноски кредитополучателят дължи обезщетение за забава в размер на действащата законна лихва. В същата клауза било регламентирано, че вземането на кредитора става изискуемо в пълен размер ако кредитополучателят просрочи две или повече месечни вноски, считано от падежната дата на втората пропусната вноска. Ищецът твърди, че ответницата е преустановила заплащането на сумите по договора на 05.03.2018 г., като до този момент били погасени 24 месечни вноски. Целият размер на кредита станал изискуем на 05.04.2018 г., за което било изпратено уведомление до К. Ж. Л.С.. Ищецът сочи, че непогасените задължения на ответницата по договора са, както следва: 10 209,27 лева – главница, 1 318,74 лева – възнаградителна лихва за периода от 05.03.2018 г. до 05.02.2021 г. и 1 155,23 лева – лихва за забава за периода от 05.04.2018 г. до 16.04.2021 г. В исковата молба е изложено, че ФИРМА е със статут на заличен търговец в Търговския регистър, считано от 24.04.2018 г., като дружеството било преобразувано по реда на чл. 265г ТЗ чрез трансгранично вливане в едноличния собственик на капитала му - ФИРМА с номер в Търговския и фирмен регистър *****. Твърди се, че съгласно чл. 265о, ал. 2 ТЗ с вписването на преобразуването е прекратено преобразуващото се дружество, а неговите права и задължения преминали върху приемащото дружество. Поддържа, че за процесните вземания в полза на ФИРМА срещу К. Ж. Л.С. била издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК, срещу която било депозирано възражение от ответницата. С тези съображения ищецът обосновава правния си интерес от търсената защита, а по същество отправя искане за уважаване на исковете. Намира за дължима и законната лихва върху главното вземане, считано от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК до окончателното му изпащане. Претендира разноски.

В депозирания в срока по чл. 131, ал. 1 ГПК писмен отговор ответницата К. Ж. Л.С. оспорва предявените искове. Твърди, че не се е запознала и не е подписала на всяка страница общи условия, приложими към процесния договор за кредит, което е в нарушение с нормата на чл. 11, ал. 2 ЗПК. Поради това излага съображения за недействителност на договора на основание чл. 22 ЗПК. Счита, че договорът е недействителен и поради нарушаване на други императивни норми от ЗПК. Поддържа, че шрифтът на договора не отговаря на законоустановения размер в чл. 10, ал. 1 ЗПК – не по-малък от 12. Допълва, че липсва посочване на срок на договора в нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 6 ЗПК. В тази връзка заявява, че в договора е посочена таблица, озаглавена „погасителен план“, съдържаща месечни вноски като обща сума, което според ответника не следва да се тълкува като срок на договора. В отговора на исковата молба се сочи, че според чл. 11, ал. 1, т. 9а ЗПК като задължителен реквизит в договора за потребителски кредит следва да бъде посочена методика за изчисляване на референтния лихвен процент, а в случая същата липсвала. Поддържа се, че е нарушена и нормата на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК, тъй като договорът не съдържа реален погасителен план, доколкото от обективирания в него погасителен план не може да бъде извлечена информация относно размера на включените в месечната вноска вземания за главница, лихва и такса, както и информация дали лихвата е начислена само върху главницата или върху главницата и таксите. Ответникът сочи освен това, че не може да бъде установено дали първо се заплаща таксата за обслужване на кредита и лихвата, а след това главницата. Същата поддържа, че с договора са кредит са нарушени и нормите на чл. 11, ал. 1, т. 20, 23 и 24 ЗПК, тъй като същият не съдържа информация относно наличието или липсата на право на потребителя да се откаже от него, срока, в който това право може да бъде упражнено, както и други условия за упражняването му, включително информация за задължението на потребителя да погаси усвоената главница и лихвата съгласно чл. 29, ал. 4 и 6 ЗПК, както и относно размера на лихвения процент на ден. Твърди, че не са посочени редът за прекратяване на договора, както и наличието на извънсъдебни способи за решаване на спорове и за обезщетяване на потребителите във връзка с предоставяне на потребителски

кредит, а също условията за използването им. Излага съображения, че клаузата, с която е предвидена договорната лихва, е нищожна, поради противоречие с добрите нрави, доколкото размерът на лихвата е неправомерно завишен. Счита, че поради недействителността на договора ищецът може да претендира само чистата стойност на сумата, тоест главницата, без лихвите, но на правно основание, различно от посоченото в исковата молба, а именно неоснователно обогатяване. К. Ж. Л.С. сочи, че е плащала суми по договора, както и, че при недействителност на същия тези суми следва да бъдат отнесени за погасяване на чистата стойност на кредита по смисъла на чл. 23 ЗПК. Оспорва да е получила пълния размер на сумата, представляваща главница, както и, че е настъпила предсрочна изискуемост на задълженията, като заявява, че не е била уведомявана за това. В отговора на исковата молба се сочи, че клаузата, регламентираща „такса ангажимент“ е нищожна. Отделно от това се твърди, че кредиторът не е предоставил услугата, за която е събрана таксата. Изложено е, че не е ясно за какво се дължи същата и какви задължения е поел кредиторът, за да я претендира. Поради това се поддържа, че размерът на претенцията следва да се преизчисли със сумите, платени за таксата. Ответницата сочи, че такси за управление на кредита е недопустимо да бъдат събирани – чл. 10а, ал. 2 ЗПК, а процесната е именно такава. Оспорва дължимостта на застрахователната премия, като твърди, че не е била уведомена, че е включена в сумата по кредита. В преддоговорната информация липсвали данни за застрахователната премия. Счита, че ищецът няма право да претендира застрахователната премия от името на застрахователя, без да е установил, че му е заплатил сумите по застраховката. Оспорва наличието на валиден групов застрахователен договор между кредитора и застрахователното дружество. Навежда възражение, че претендираните вземания са погасени по давност. С тези доводи ответницата отправя искане за отхвърляне на исковите и за присъждане на сторените по делото разноски.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено от фактическа страна следното:

По делото не е спорно, а и от събраните писмени доказателства се установява, че между „ФИРМА“, в качеството му на заемодател/кредитор и ответницата К. Ж. Л.С., в качеството и на заемател, е сключен договор за потребителски паричен кредит PLUS-**** от 01.02.2016 г., по силата на който заемодателят е поел задължението да предостави в заем на насрещната договаряща страна сумата от 15 000 лева за потребителски цели срещу задължението на заемателя да я върне заедно с договорна лихва, застрахователна премия в размер от 3 375 лева и такса ангажимент в размер от 375 лева или сума в общ размер от 22 408,80 лева. В раздел „Параметри и условия“ на процесния договор страните са предвидили връщане на общия размер на кредита чрез 60 равни месечни погасителни вноски, всяка в размер от по 373,48 лева. Съгласно договора между страните е установен падеж на първата вноска на 05.03.2016 г. и падеж на последната на 05.02.2021 г., при лихвен процент от 9,75 % и годишен процент на разходите по заема (ГПР) от 11,40 %. Съгласно клаузата на т. 1 от „Условия по договор за кредит“ заемната сума следва да бъде преведена по банковата сметка, посочена от заемателя и вписана в договора. В т. 2 от същия е предвидено, че една част от заемната сума – в размер от 6 503,77 лева ще бъде удържана директно от „ФИРМА“ и ще послужи за пълно погасяване на задължения на К. С. към дружеството по договори с № № ****. Изяснява се, че размерът на кредита за покупка на застраховка „Защита на плащанията“ ще бъде платен директно на застрахователния агент ***** като сумата за нея ще бъде включена в месечните погасителни вноски. Уточнено е, че срещу заплащането от заемателя на такса „ангажимент“ кредиторът фиксира лихвения процент за целия срок на действието на договора. Посочено е, че тази такса се заплаща при усвояване на кредита, като кредиторът удържа стойността и от заемната сума. В клаузата на т. 3 от договора е установено, че месечните погасителни вноски включват съответната част от главницата и надбавка, покриваща разноските на кредитора по подготовка и обслужване на кредита и

определена добавка, съставляваща печалбата на дружеството – заемодател.

Съгласно клаузата на т. 5 от договора при забава на една или повече месечни погасителни вноски, заемателят/кредитополучателят/ дължи обезщетение за забава в размер на законната лихва за периода на забавата, върху всяка забавена погасителна вноска, както и направените разходи по събиране на вземането. Предвидено е, че при допуснато просрочване на две или повече месечни вноски, считано от падежната дата на втората непогасена вноска вземането става предсрочно изискуемо в целия му размер, без да е необходимо изпращане на съобщение от кредитора за настъпване на предсрочната изискуемост.

В клаузата на т. 7 от договора е установена поредност в погасяване на задълженията по договора, както следва: разноски (включително за събиране на вземанията), лихва и главница. Съгласно т. 9 от последния всички изявления на кредитора, отправени до заемателя, се считат за узнати от същия ако бъдат доставени на адреса, посочен в договора.

Изяснява се, че в т. 11 от последния е предвидено правото на кредитополучателя да се откаже от договора чрез отправяне на писмено предизвестие в ****-дневен срок от подписването му, в който случай е длъжен да върне предоставената в заем главница по кредита с начислена лихва от сключването на договора до датата на плащането на сумата. Съгласно т. 15 споровете между страните относно изпълнението на договора се разрешават чрез преговори. Предвидена е възможността заемателят да се обърне към медиатор, а при невъзможност за постигане на споразумение между страните, спорните въпроси да бъдат решавани по съдебен ред.

В раздел „Удостоверявания“ от процесния договор изрично е посочено, че с подписа си заемополучателят К. Ж. Л. - С. удостоверява получаването на заемната сума по посочената банкова сметка, преддоговорна информация и екземпляр от договора за кредит.

Материалите по делото сочат, че на 01.02.2016 г. е сключен застрахователен договор, обективиран в Сертификат № PLUS-**** по силата на който *****.тозастраховане“ – клон България и ***** – клон България се задължават срещу заплащането на застрахователна премия да застраховат по пакет „Защита на плащанията“ и „Злополука“ и по пакет „Комбинирана защита“ ответницата К. Ж. Л. - С. - като застраховано лице срещу заплащането на застрахователна премия. В сертификата е отразено, че последната удостоверява с подписа си съгласието си при настъпване на застрахователното събитие застрахователното плащане да бъде извършено в полза на „ФИРМА“.

По делото са представени и приети писмени материали (извлечение от основно вписване в Търговския и Фирмен регистър към 13 март 2018 г., издадено от Секретариат на търговския съд в гр. *****, Нотификация за презгранично сливане от м. март 2018 г.), от които следват твърденията са ищеца, че търговското дружество - заемодател по процесния договор ФИРМА е със статут на заличен търговец в Търговския регистър, считано от 24.04.2018 г., като същото е преобразувано по реда на чл. 265г ТЗ чрез трансгранично вливане в ФИРМА (ищецът по делото), при което правата и задълженията на преобразуващото се дружество, в т. ч. по договора за потребителски паричен кредит PLUS-**** от 01.02.2016 г., са преминали върху приемащото.

От изслушаното и прието по делото заключение по съдебносчетоводната експертиза се установява, че с платежно нареждане № **** от 01.02.2016 г. ищцовото дружество ***** С.А. е наредило по банковата сметка, открита в ФИРМА, посочена в процесния договор за кредит с получател – ответницата К. Ж. Л. - С. сумата от 8 121,23 лева с посочено основание „съгласно договор PLUS-****“, като от общо одобрената сума по кредита от 15 000 лева от страна на кредитора е удържана сума от 6 503,77 лева, отнесена за пълно погасяване на задължения на ответната страна по други договори, както и сумата от 375 лева, представляваща такса "ангажимент", дължима към момента на усвояване на заемната сума. Експертизата достига до извод, че по този начин на 01.02.2016 г. е осъществено еднократно,

безкасово усвояване на кредита. Изяснено е също, че постъпилите плащания преди обявяване на кредита за предсрочно изискуем са в общ размер от 9 ****9,04 лева, като със същите са погасени следните вземания: 4 903,23 лева главница от усвоена 15 000 лева; 1 518,75 лева – главница за застрахователна премия от общо дължима от 3 375 лева; 2 715,06 лева, представляваща договорна лихва и 12 лева, представляваща разноски във връзка със събиране. Установява се, че след настъпване на предсрочната изискуемост на кредита са постъпили още 27 броя плащания на обща стойност от 1 860 лева, като същите са отнесени за погасяване на законна лихва за забава съгласно т. 5 от процесния договор за периода от 25.09.2018 г. до 22.02.2021 г. при съблюдаване на поредността на погасяване: разноски, лихва и главница. Вещото лице посочва, че към момента на подаване на процесното заявление за издаване на заповедта за изпълнение – 07.05.2021 г. останалите непогасени суми по договора за паричен заем са, както следва: 10 209,27 лева – главница по кредита с включени задължения по застраховки в размер на 112,50 лева; 1 318,74 лева – договорна лихва от общо уговорената от 4 033,80 лева и 1 155,23 лева – мораторна лихва /за забава/ за периода от 15.04.2018 г. до 16.04.2021 г. Изяснява се, че последното плащане, извършено от заемателя е от 22.02.2021 г. След този момент няма данни за последващи плащания, поради което към момента на изготвяне на заключението – 15.08.2022 г. промяна настъпва единствено в размера на дължимата законна лихва за забава, като за периода от 07.05.2021 г. – датата на подаване на заявлението до 15.08.2022 г. последната възлиза на сумата от 1 321,64 лева. Съдът, преценявайки заключението по реда на чл. 202 ГПК кредитира същото като компетентно изготвено - въз основа на материалите по делото и допълнително представени на експерта от ищеца справки и документи, отговорило на всички поставени задачи и останала неоспорено от страните.

При така приетата за установена фактическа обстановка, съдът формира следните правни изводи:

По допустимостта:

Предявени са установителни иски с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. с чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. с чл. 9 ЗПК, чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 240, ал. 2 ЗЗД и по чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 86, ал. 1 ЗЗД за установяване със силата на пресъдено нещо съществуването на парични вземания на ищеца срещу ответницата, удостоверени в заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК.

Съдът, като съобрази, че възражението на длъжника срещу заповедта за изпълнение е депозирано в срока по чл. 4****, ал. 1 ГПК и съдържа оспорване на вземанията, а установителните иски са предявени в срока по чл. 415, ал. 1 ГПК, след дадени от съда указания по реда на чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК, намира, че за ищеца е налице интерес от исканото установяване.

По същество:

Възникването в полза на ищцовото дружество на процесните вземания е обусловено от установяване, при условията на пълно и главно доказване, наличието на твърдяното облигационно отношение между дружеството-заемодател и ответницата, предаването на заемната сума на заемополучателя, уговорения падеж на погасителните вноски и изтичането на срока на договора; наличието на валидно постигната договореност между страните за връщане на кредита с лихва и нейния размер, изпадането на ответницата в забава и размера на дължимата мораторна лихва.

По делото не е спорно, а и от събраните писмени доказателства се установи, че между страните е сключен процесния договор за потребителски паричен кредит PLUS-**** от 01.02.2016 г., съгласно който заемодателят е поел задължението да предостави в заем на насрещната договаряща страна сумата от 15 000 лева за потребителски цели.

Доколкото се касае за реален договор, то неговото действие е обусловено, както от

постигането на съгласие между страните, така и от реалното предаване на заемателя на сумата, предмет на договора.

От заключението на съдебносчетоводната експертиза следва, че от общо одобрената сума по кредита от 15 000 лева от страна на кредитора е удържана сума от 6 503,77 лева, отнесена за пълно погасяване на задължения на ответната страна по други договори, както и сумата от 375 лева, представляваща такса "ангажимент", дължима към момента на усвояване на заемната сума. Останалата част от заемната сума в размер от 8 121,23 лева е преведена на 01.02.2016 г. чрез нареждането и по банковата сметка, посочена в процесния договор за кредит с получател – ответницата К. Ж. Л. - С..

С оглед изложеното и доколкото от страна на ищеца е спазен установения в договора ред за усвояване на заемната сума – част от нея да бъде отнесен за погасяване на задължения на ответницата към дружеството – заемотател по предходни договорни отношения помежду им, то съдът приема, че заемотателят е изпълнил задължението си за предаване на паричния заем на заемателя.

В подкрепа на този извод е са и удостоверителното волеизявление на ответницата за реалното и получаване, обективизирано в договора за кредит, както и събраните данни за извършени погасявания чрез плащане на вноски по договора от страна на ответницата, което действие съдът цени като извънсъдебно признание за неизгодни факти – по арг. от чл. 175 ГПК, ползващо се с доказателствено значение в процеса, в случая подкрепено от останалите доказателства.

Основният спорен по делото въпрос е дали процесният договор за потребителски паричен заем е действителен и поражда ли същият права и задължения за страните.

Както вече беше установено, договорът от 01.02.2016 г. е сключен като потребителски заем. Доколкото страна, в качеството си на заемополучател, по процесната двустранна сделка е физическо лице, за което няма данни и не се твърди да е действало в рамките на своя професионална или търговска дейност и предвид нейния предмет, съдът намира, че в случая договорната обвързаност между страните попада в обхвата на дефинитивната норма на чл. 9, ал. 1 от ЗПК (Обн. в ДВ бр.18 от 05.03.2010 г. в сила от 12.05.2010 г.) и спрямо същата са приложими специалните изисквания към съдържанието на договора за потребителски кредит, а наред с това и специалната защита на потребителя, регламентирана в Закона за защита на потребителите (Обн. В ДВ бр. 99 от 09.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г.) – арг. § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, който въвежда разпоредбите на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

Съгласно разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 и т. 11 ЗПК договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа: годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин, условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването.

Сключеният между страните договор е в писмена форма, ясно и четливо, написан, на разбираем език, като не е доказано да е изготвен със шрифт, по-малък от изискуемия от закона.

В договора са посочени фиксираният годишен лихвен процент по заема – 9,75 % и годишният процент на разходите на заема – 11,40 %.

Съгласно разпоредбата на чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви,

други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Предвид това е необходимо в ГПР да бъдат описани всички разходи, които трябва да заплати длъжникът, а не същият да бъде поставен в положение да тълкува клаузите на договора и да преценява кои суми точно ще дължи. Гореизложеното поставя потребителя в подчертано неравностойно положение спрямо кредитора и на практика няма информация колко точно (като конкретна сума) е осъщаването му по кредита. Бланкетното посочване единствено на крайния размер на ГПР на практика обуславя невъзможност да се проверят индивидуалните компоненти, от които се формира и дали те са в съответствие с разпоредбата на чл. 19, ал. 1 ЗПК.

Целта на цитираната разпоредба е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да направи във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи. От посоченото следва, че спазването на разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК предполага в договора да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но и изрично, и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР.

В настоящия случай ГПР е посочен като процент – 11,40 %, но не са посочени основните данни, които са послужили за неговото изчисляване, каквото е изискването на закона. Не става ясно какво представлява разликата между размера на ГПР и на възнаградителната лихва (непосочена като конкретен размер), която е част от него, съответно дали в същия е включен размерът на застрахователната премия, на такса "ангажимент" и/или други разходи. Не се съдържа описание и на взетите предвид допускания, използвани при изчисляването му. В тази връзка съдът съобрази и, че съгласно т. 3 от договора месечните погасителни вноски включват съответната част от главницата и надбавка, покриваща разходите на кредитора по подготовка и обслужване на кредита и определена добавка, съставляваща печалбата на дружеството – заемодател, при което отново остава неясно конкретното съдържание на ГПР. Ето защо, съдът приема, че в процесния договор не е спазено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК и последният не съдържа ясно определен годишен процент на разходите по кредита.

Изясни се, че разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК поставя като изискване към съдържанието на договора за потребителски кредит наличието на погасителен план. Последният съдържа информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването.

В разглеждания случай, в съдържанието на оспорения договор за потребителски паричен кредит от 01.02.2016 г., са инкорпорирани в табличен вид клаузи, наречени погасителен план. В последния са посочени падежите на погасителните вноски и техният общ размер, съответно оставащата непогасена главница след всяка вноска, но липсва информация за възнаградителната лихва от всяка погасителна вноска, при което остава неясен начинът за изчисляването и - върху каква сума и за какъв период се начислява тази лихва - върху остатъчния размер по кредита, върху конкретната вноска или по друг начин, при което за потребителя, към момента на сключване на договора, липсва информация за всяка вноска по кредита, която би извършил, каква част от задълженията погасява и каква част остана непогасена.

Съдът приема, че за да имат посочените уговорки в договора характера на погасителен план, то в последните следва ясно и конкретно да бъде посочено съдържанието на самата погасителна вноска, какви конкретни по вид и размер вземания включва последната – главница, лихва, застрахователна премия, други такси, каквото в случая не е налице, доколкото не става ясно как е формиран размерът от 373,48 лева месечна вноска, каквото е

законовото изискване, дори при договори с фиксиран лихвен процент.

Ето защо, съдът намира, че уговорката, обективирана в процесния договор за потребителски кредит, не отговаря на императивните изисквания на закона, доколкото липсва разбивка на погасителните вноски, поради което и по същество не представлява погасителен план по см. на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК.

В разпоредбата на чл. 22 ЗПК като последица от неспазване на изискванията на чл. 10, ал. 1, т. 10 и т. 11 ЗПК е предвидено, че договорът за потребителски кредит е недействителен, в който случай съгласно чл. 23 ЗПК потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи .

От изложеното следва, че процесният договор е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, тъй като няма изискуемото по закон съдържание – липсва ясно посочен ГПР, както и погасителен план, поради което е налице пълна нищожност на договора, при което ответницата К. Ж. Л. - С. дължи единствено връщане на непогасената главница.

За пълнота и прецизност на изложението съдът намира за необходимо да отбележи, че по отношение на вземането за договорна/възнаградителна лихва съществува и самостоятелно основание за недължимостта му.

Съгласно процесния договор за потребителски паричен кредит от 01.02.2016 г. уговореният лихвен процент е в размер от 9,75 %, но съгласно заключението на съдебносчетоводната експертиза общият размер на договорната лихва възлиза на сумата от 4033,80 лева, който надхвърля този процент.

По своята правна същност възнаградителната лихва е своеобразна цена, която заемополучателят дължи на заемотателя като насрещна престация за ползването на предоставените от него парични средства, съответно възнаграждението, което заемотателят има право да получи срещу предоставената парична престация.

С оглед правната природа на възнаградителната лихва и нейното предназначение, уговарянето в договора за заем на лихва в отнапред известен за заемополучателя размер не нарушава изискването за добросъвестност, тъй като уговорката за лихва е израз на възмездния характер на договора за банков кредит.

Основен принцип в областта на договорните отношения е свободата на договарянето. По действащото право максималният размер на договорната лихва (възнаградителна) е ограничен единствено от чл. 9 ЗЗД, съгласно който страните могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на добрите нрави.

Добрите нрави са морални норми, които съществуват в обществото и на които законът придава правно значение, като последиците от накръняването им е приравнено на противоречие на договора със закона.

В настоящия случай, общият размер на дължимата по договора възнаградителна лихва възлиза на 4 033,80 лева, при предоставена заемна сума от 15 000 лева, при което, съпоставяйки я с размера на законната лихва и отчитайки, че надхвърля почти три пъти същия, съобразявайки срока на договора и останалите условия по същия, съдът намира, че последната противоречи на добрите нрави, поради което в тази част договорът се явява нищожен на основание чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД, което е самостоятелно основание за недължимост на сумата, претендира от ищеца като възнаградителна лихва.

Изясни се, че съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

В случая, на ответницата е предоставен паричен заем в размер на 15 000 лева, който представлява чистата стойност на кредита.

Съгласно заключението на вещото лице по съдебносчетоводната експертиза останалата

непогасена главница по договора възлиза на сумата от 10 096,77 лева, представляваща чиста стойност на кредита (разлика между общо посочената в експертната неплатена главница от 10 209,27 лева и сумата от 112,50 лева – задължения по застраховки). От същата съдът намира, че следва да бъдат приспаднати всички осъществени от ответницата К. Ж. Л. - С. плащания, отнесени за погасяване на други вземания по договора, различни от главницата, възлизащи на сумата от общо 6 105,81 лева (включваща сумата от 1 518,75 лева, отнесена за погасяване на застрахователна премия, сумата от 2715,06 лева за договорна лихва, сумата от 12 лева за разноси за събиране и сумата от 1 860 лева за лихва), предвид установената по делото недължимост на същите съгласно чл. 23 ЗПК.

Следователно, останалата непогасена главница възлиза на сумата от 3 990,96 лева (разлика между 10 096,77 лева и плащанията в общ размер от 6 105,81 лева).

Както беше изяснено, в исковата молба ищецът излага твърдения за автоматично настъпила предсрочна изискуемост на процесния кредит поради преустановяване заплащането на сумите по договора след 05.03.2018 г., поради което същият станал изискуем на 05.04.2018 г., за което ответната страна била уведомена изрично.

Изясни се, че в клаузата на чл. 5 от процесния договор е предвидено, че при просрочване на две или повече месечни вноски, считано от падежната дата на втората непогасена вноска вземането става предсрочно изискуемо в целия му размер, без да е необходимо изпращане на съобщение от кредитора за настъпване на предсрочната изискуемост. От изводите на вещото лице по съдебносчетоводната експертиза се изясни, че последната изплатена в цялост месечна погасителна вноска е вноска № 23 с падеж на 05.01.2018 г., след което са налице само частимни плащания с последно такова, осъществено на 15.05.2018 г. Ето защо, съдът намира, че е налице договорената форма на неизпълнение, обуславяща правото на заемодателя да обяви кредита за изцяло предсрочно изискуем, с оглед допуснатото неизпълнение на повече от две месечни вноски в пълен размер.

Съдът, при анализ на събраните по делото доказателства, намира, че това право не е било надлежно упражнено от заемодателя преди образуване на настоящото производство.

Ищцовото дружество се позовава на настъпила предсрочна изискуемост на заема, поради неплащане в срок на конкретни падежирали месечни вноски. В този случай, за да се приеме, че вземането е изискуемо и подлежи на изпълнение, следва да бъде установено упражненото от кредитора право да обяви кредита за предсрочно изискуем. Обявяването на предсрочната изискуемост предполага изявление на кредитора, че ще счита целия кредит или непогасения остатък от кредита за предсрочно изискуеми, включително и за вноските с ненастъпил падеж, които към момента на изявлението не са били изискуеми. Предсрочната изискуемост има действие от момента на получаване от длъжника на волеизявлението на кредитора, ако към този момент са настъпили и обективните факти, обуславящи настъпването ѝ – соченото неизпълнение.

В конкретната хипотеза няма данни, нито твърдения дружеството – заемодател да е уведомил ответницата, че поради неплащането на две месечни погасителни вноски по договора за потребителски заем кредиторът отнема преимуществото на срока и обявява целият кредит за предсрочно изискуем. Представена е единствено покана – „последна покана“ от 11.07.2018 г., адресирана до К. Ж. Л., с която същата се уведомява от ищеца, че поради преустановяване плащането на вноските по договора вземането е обявено за изцяло предсрочно изискуемо. Няма данни обаче, от които да се установи, че тази покана е достигнала до адресата си преди депозиране на заявлението за издаване на заповедта за изпълнение и образуване на настоящото производство.

Същевременно съдът съобрази, че изискуемостта на всички погасителни вноски по процесния договор е настъпила на 05.02.2021 г. – датата на последната шестдесета погасителна вноска, поради което и към момента на приключване на устните състезания в настоящия процес крайният срок за връщане на процесните суми е настъпил. Този факт

следва да бъде съобразен от съда, въпреки че не са налице последиците на надлежно обявена предсрочна изискуемост на цялото задължение по договора за кредит. Длъжникът – ответник по иска, дължи изпълнение, за тази част от дълга, по отношение на която е настъпил падежът, договорен от страните – в случая за цялото вземане, тъй като дори когато в производството не бъде доказано, че претендираното вземане е изцяло изискуемо поради предявената предсрочна изискуемост, то не може изцяло да се отрече съществуването на вземането и да бъде отхвърлен изцяло искът при безспорно установено неизпълнение на това вземане по отношение на вече падежираните вноски – в този смисъл са и задължителните за съда разяснения, дадени в мотивите на т. 2 от ТР от 02.04.2019 г. по тълк. дело № 8/2017 г. на ОСГТК на ВКС.

Предвид изложеното, в полза на ищеца ФИРМА съществува парично вземане от ответницата в размер на сумата от 3 990,96 лева, представляваща останалата непогасена главница по договора за паричен заем.

Съдът намира за неоснователно неведеното от ответната страна възражение за погасяване на вземането по давност. Падежът на първата, непогасена чрез плащане, вноска е на 05.02.2018 г. (с оглед данните за това, следващи от изводите на вещото лице по ССЕ по въпрос № 2), а на последната – на 05.02.2021 г. и към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение на 07.05.2021 г. по отношение на която и да е от вноските не е изтекла петгодишната погасителна давност по чл. 110 ЗЗД, която съдът намира за приложима, доколкото в случая не се касае периодически плащане, а за разсрочване на единно вземане /в т. см. Решение № 28 от 05.04.2012 г. по гр. д. № 523/2011 г., III ГО на ВКС/.

От общо непогасената главница от 3 990,96 лева съдът намира, че следва да бъде приспадната сумата от 375 лева, за която се установи, че е удържана на ответната страна към момента на усвояване на заемната сума, под формата на такса "ангажимент".

В тази връзка съдът намира за основателно въведеното от ответницата възражение за нейната недължимост, тъй като предвиждащата заплащането и договорна клауза се явява нищожна на основание чл. 21, ал. 1 ЗПК, доколкото води до заобикаляне на изискванията на чл. 10а, ал. 2 ЗПК. Съобразно посочената разпоредба, кредиторът може да събира от потребителя такси и комисионни за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, но не и такива за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Изясни се, че съгласно клаузата на т. 2 от процесният договор, такса ангажимент се заплаща от заемополучателя еднократно – чрез удържане от предоставената заемна сума, срещу което договорът се сключва при фиксиран лихвен процент, при съдържащите се в договора условия, размери и срокове.

Доколкото определянето на лихвения процент, в т. ч. дали последният ще бъде фиксиран или променлив, е обстоятелство, свързано с условията на договора, то следва да се приеме, че посочената такса касае именно с усвояването на кредита, поради което уговарянето и е в противоречие с изискването на чл. 10а, ал. 2 от ЗПК и води до заобикалянето на въведената със същата забрана. В тази връзка съдът съобрази, че от страна на ***** С. А" не е предоставена допълнителна услуга на насрещната договаряща страна, при което да се дължи заплащане на процесната такса.

С оглед изложеното, клаузата от процесния договор за потребителски кредит, в частта относно еднократната такса "ангажимент" в размер на сумата от 375 лева е нищожна на основание чл. 21, ал. 11 вр. чл. 10а, ал. 2 ЗПК и ответницата не дължи заплащането и, а със сумата, удържана за тази такса от заемодателя, следва да бъде намалена стойността на дължимата главница, при което последната възлиза на сумата от 3 615,96 лева (разлика между неплатената главница от 3 990,96 лева и размера на удържаната такса от 375 лева).

Предвид всичко изложено, предявеният иск с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. с чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. с чл. 9 ЗПК се явява основателен за

сумата от 3 615,96 лева и в тази част следва да бъде уважен, а за разликата до пълния предявен размер от 10 209,27 лева или за сумата от 6 593,31 лева – отхвърлен като неоснователен.

Като законна последица от уважаването на иска в посочената част, върху главницата от 3 615,96 лева се дължи и законна лихва, считано от подаване на заявлението – 07.05.2021 г. до окончателното изплащане на вземането.

Установената по делото недължимост на претендирани вземания, извън тези за главница, налага извода за отхвърляне на исковите претенции с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 240, ал. 2 ЗЗД и по чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 86, ал. 1 ЗЗД – за сумата от 1 318,74 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 05.03.2018 г. до 05.02.2021 г. и за сумата от 1 155,23 лева, представляваща лихва за забава за периода от 05.04.2018 г. до 16.04.2021 г.

По отговорността за разноски:

При този изход на спора – частична основателност на предявените искове право на разноски, съразмерно с уважената, респ. отхвърлената част от исковите, имат и двете страни, включително и за тези, направени в хода на производството по ч. гр. дело № 25489/2021. по описа на СРС, ГО, 51 - ви състав, в който смисъл са задължителните за съда разяснения, дадени в т. 12 на Тълкувателно решение № 4/18.06.20**** г. по тълк. дело № 4/2013 г., ОСГТК на ВКС. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на ищеца, съразмерно с уважената част от исковите, следва да бъде присъдена сумата от 86,48 лева – разноски за държавна такса и юрисконсултско възнаграждение в заповедното производство и сумата от 173,18 лева – разноски за държавна такса, депозит за вещото лице и юрисконсултско възнаграждение за исковото производство. Съдът определи юрисконсултското възнаграждение на ищеца в двете съдебни производства в минималния му размер на основание чл. 78, ал. 8 ГПК (изм. ДВ, бр. 8 от 2017 г.), вр. чл. 37 от Закон за правната помощ и чл. 26 от Наредбата за заплащането на правната помощ (по отношение на юрисконсултското възнаграждение в заповедното производство) и чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ (по отношение на юрисконсултското възнаграждение в исковото производство), като съобрази вида и обема на извършената дейност от процесуалния представител на ищеца – подаване на искова и писмени молби, без процесуално представителство в съдебно заседание, както и конкретната фактическа и правна сложност на делото. На основание чл. 78, ал. 3 ГПК, съразмерно с отхвърлената част от исковите претенции, в полза на адв. К. Б. и на адв. Н. И. – пълномощници на ответницата К. Ж. Л. - С., следва да бъдат присъдени: в полза на адв. Б. - сумата от ****2,98 лева, а в полза на адв. И. - сумата от 571,92 лева, представляващи адвокатско възнаграждение за оказаната безплатна адвокатска защита съответно в заповедното (адв. Б.) и в исковото (адв. И.) производство, на основание чл. 38, ал. 2 ЗА (при съобразяване с представените по делата договор за правна помощ и съдействие от 26.07.2021 г. /л. 23 от заповедното дело/ и договор за правна помощ и съдействие от 03.12.2021 г. /л. 50 от исковото дело/ с отразеното в същите безплатно предоставяне на услугите от адвоката на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА, предвид това, че клиентът е материално затруднено лице. За осъществената защита в хода на заповедното производство съдът определи размера на следващото се на адв. Б. адвокатско възнаграждение в размер от общо 200 лева по реда на чл. 6, т. 5 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения /в актуалната редакция на същата/ и, която разпоредба е приложима по аналогия съгласно § 1 от ДР на същата.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от ***** С.А.“ – ***, рег. № *****, чрез ***** С.А.“ – клон *****, с ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. *****, ж.к. "*****", "***** *****" бл. ***** срещу К. Ж. Л. - С., с ЕГН: *****, с постоянен и настоящ адрес: гр. *****, ж.к. „*****“, бл. ***** вх. 5, ет. 7, ап. 121, установителен иск с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. с чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. с чл. 9 ЗПК, че К. Ж. Л. - С. дължи на ***** С.А.“ – ***, чрез ***** С.А.“ – клон България, сумата от **3 615,96 лева**, представляваща непогасена главница по договор за потребителски паричен кредит № ***** от 01.02.2016 г., ведно със законната лихва върху главницата от 3615,96 лева, считано от датата на подаване на заявлението в съда – 07.05.2021 г. до окончателното изплащане на вземането, за която сума по ч. гр. дело № 25489/2021 г. по описа на Софийски районен съд, ГО, 51-ви състав е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 28.05.2021 г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над уважения размер от 3 615,96 лева до пълния предявен размер от 10 209,27 лева или за сумата от 6 593,31 лева.

ОТХВЪРЛЯ предявените от ***** С.А.“ – ***, рег. № *****, чрез ***** С.А.“ – клон *****, с ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. *****, с ЕГН: *****, с постоянен и настоящ адрес: гр. *****, ж.к. „*****“, бл. ***** вх. ***, ет. **, ап. **, установителни иски с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 240, ал. 2 ЗЗД и по чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за признаване за установено, че К. Ж. Л. - С. дължи на ***** С.А.“ – ***, чрез ***** С.А.“ – клон България, сумата от 1 318,74 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 05.03.2018 г. до 05.02.2021 г. и сумата от 1 155,23 лева, представляваща лихва за забава за периода от 05.04.2018 г. до 16.04.2021 г., за които суми по ч. гр. дело № 25489/2021 г. по описа на Софийски районен съд, ГО, 51-ви състав е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 28.05.2021 г.

ОСЪЖДА К. Ж. Л. - С., с ЕГН: *****, с постоянен и настоящ адрес: гр. *****, ж.к. „*****“, бл. ***** вх. *, ет. *, ап. ***, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, да заплати на ***** С.А.“ – ***, рег. № *****, чрез ***** С.А.“ – клон *****, с ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. *****, ж.к. *****, "***** *****" ***** сумата от **86,48 лева**, представляваща сторени разноси в производството по ч. гр. дело № 25489/2021 г. по описа на Софийски районен съд, ГО, 51-ви състав и сумата от **173,18 лева**, представляваща сторени разноси в исковото производство.

ОСЪЖДА ***** С.А.“ – ***, рег. № *****, чрез ***** С.А.“ – клон *****, с ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. *****, ж.к. "*****", "***** *****" *****, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, вр. чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 2 ЗА, да заплати на адв. К. И. Б., с ЕГН: *****, с адрес на упражняване на дейността: гр. *****, ул. „***** *****“, ет. *, офис – партер, сумата от *******2,98 лева**, представляваща адвокатско възнаграждение за оказаната безплатна адвокатска защита на ответницата в производството по ч. гр. дело № 25489/2021 г. по описа на Софийски районен съд, ГО, 51-ви състав.

ОСЪЖДА ***** С.А.“ – ***, рег. № *****, чрез ***** С.А.“ – клон *****, с ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: *****, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, вр. чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 2 ЗА, да заплати на адв. Н. И. И., с ЕГН: *****, с адрес на упражняване на дейността: гр. *****, ***, сумата от **571,92 лева**, представляваща адвокатско възнаграждение за оказаната безплатна адвокатска защита на ответницата в исковото производство.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с въззивна жалба, пред Софийски градски съд, в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____